

**Stichting HIER Klimaatbureau
te Utrecht**

Samenvatting van de jaarrekening en bestuursverslag 2018

BESTUURSVERSLAG

HIER heeft als missie een klimaatneutraal Nederland. Onze visie daarbij is dat dat alleen kan als iedereen meedoet, daarom betrekken wij mensen (bewoners, burgers, consumenten, groepen burgers) en bedrijven bij de oplossing van het klimaatprobleem. Dat doen wij op een positieve, praktische, relevante en waar mogelijk leuke manier.

In 2018 hebben we hernieuwde strategische doelen opgesteld voor de middellange termijn. Deze doelen zijn:

- HIER verwarmt is hét informatiepunt voor bewoners over de warmtetransitie, het aanbod wordt door de meerderheid van de gemeenten gebruikt in bewonersbenadering. HIER verwarmt wordt erkend als onderdeel de uitvoering van het Klimaatakkoord;
- HIER opgewekt wordt erkend als het landelijk kennisplatform voor energievoöperaties en andere lokale energie-initiatieven op het gebied van zon, wind, energiebesparing en wonen zonder aardgas;
- de CO₂-Prestatieladder wordt erkend als het belangrijkste CO₂-managementsysteem voor bedrijven en (overheids)organisaties;
- het HIER klimaatbureau heeft tenminste 75% van haar begroting structureel gefinancierd (>3 jaar).

In algemene zin is het klimaat voor onze activiteiten het afgelopen jaar gunstig geweest; de energietransitie staat onverminderd op politieke agenda.

HIER verwarmt

HIER heeft zich al in een vroeg stadium op de warmtetransitie gericht, waardoor we een positie hebben kunnen verwerven bij stakeholders en potentiële financiers. HIER verwarmt is het programma van HIER dat zich richt op laagdrempelige bewonersparticipatie. HIER heeft diensten en producten voor bewoners en voor gemeenten om met hun bewoners in de wijk het proces op te starten. Daarnaast heeft HIER verwarmt een bedrijvenprogramma.

De website HIERverwarmt.nl voorziet duidelijk in een behoefte voor bewoners en blijft goed bezocht worden: 10.000 unieke bezoekers per maand in 2018. De site geeft een eerste antwoord op vragen van bewoners over alternatieven, maar laat ook op een kaart zien welke initiatieven en ervaringen er al in de buurt zijn waar je als bewoners je voordeel mee kunt doen. Ook het aantal abonnees op de nieuwsbrief voor bewoners rond dit onderwerp groeide gestaag naar 2250 abonnees eind 2018. De open rate van deze nieuwsbrief is ongekend hoog: gemiddeld 60%.

Voor gemeenten organiseerde HIER verschillende trainingen op het gebied van bewonersparticipatie, zowel landelijk als in de regio. Voor gemeenten was in 2018 de opdracht vanuit de rijksoverheid in de warmtetransitie nog niet helder, daarom wachtten veel gemeenten nog af. Toch deden eind 2018 al 33 gemeenten mee met HIER verwarmt en betalen voor een abonnement of de pilot versie daarvan. Het abonnement biedt een communicatietoolkit met foto's, teksten en dergelijke en is tevens een kennisdelingskanaal. Optie in het abonnement is het bewonersspel "HIER begint het", dat met input van gemeenten dit jaar is ontwikkeld. Dit spel introduceert het onderwerp wonen zonder aardgas op

een laagdrempelige manier bij bewoners en brengt bewoners (initiatieven) en gemeenten op een positieve manier met elkaar in contact.

De nieuwsbrief over de warmtetransitie voor professionals geeft maandelijks een update van de belangrijkste ontwikkelingen in de warmtetransitie en telt 650 abonnees. Ook deze nieuwsbrief wordt zeer goed gelezen.

De bedrijvenscoalitie HIER verwarmt is dit jaar omgezet naar partnerships, omdat de coalitie in het snel veranderende landschap van de warmtetransitie nog te weinig toegevoegde waarde had. De verlenging van de samenwerking met deze bedrijven is daardoor vertraagd, maar de verwachting is dat vrijwel alle bedrijven in de nieuwe opzet van het programma in 2019 weer zullen aansluiten als partner.

HIER opgewekt

De groei van het aantal energiecoöperaties zet onverminderd door en is in 2018 met 85 nieuwe coöperaties toegenomen tot 484. Er is nu 74,5 MW aan collectief zonvermogen in productie en 159 MW aan collectieve wind, opgeteld genoeg stroom voor ruim 140.000 huishoudens. Op korte termijn staat er nog minstens een verdubbeling van het productievermogen op de planning.

Het Klimaatakkoord geeft een volwaardige rol aan energiecoöperaties en lokale duurzame energie-initiatieven. De ambitie is dat de helft van de nieuwe duurzame energie in handen komt van de lokale gemeenschap. In de Regionale Energie Strategieën zullen energie coöperaties een rol pakken en het aantal burgerinitiatieven dat zich bezig houdt met de warmtetransitie groeit.

De kennisontwikkeling was met name gericht op financiering en de Wet financieel toezicht, zonprojecten, coöperatie ontwikkeling, flexibiliteit en warmte. De website wordt jaarlijks door 60.000 bezoekers bekeken en is een kernactiviteit van HIER opgewekt. Alle bovenstaande thema's komen ook in de kennisdossiers online aan bod. De helpdesk wordt ongeveer 400 keer per jaar geconsulteerd.

Het Evenement HIER opgewekt vond voor de zevende keer op rij plaats. Het is van groot belang voor de zichtbaarheid van de beweging en cruciaal als het gaat om kennisdeling. Met bijna 1000 bezoekers was het opnieuw een groot succes. Thema van dit jaar was : Impact maken.

Daarnaast ontwikkelden we een basiscursus coöperatie ontwikkeling voor beginnende bestuurders. We organiseerden een bijeenkomst over de rol en ambities van energie coöperaties tav het Klimaatakkoord, een heidag voor bestuurders van energie coöperaties en drie meetups voor energiecoöperaties en gemeenten over het onderwerp 'aardgasvrij met de wijk'.

De Lokale Energie Monitor is voor de vierde keer op rij uitgebracht. In samenwerking met een regiopartner per provincie kunnen we een compleet beeld presenteren van de impact van alle energie coöperaties bij elkaar. Ook dit jaar leverde dit veel media aandacht op. Zo was er een radio- en tv-item van het NOS-journaal en stond er een artikel in de Telegraaf, het AD en vele regionale kranten.

SKAO

De CO₂-Prestatieladder als CO₂-managementsysteem groeit sterk onder overheidspartijen. Dit heeft een boost heeft gekregen door de afspraken in het Gelders Energieakkoord. Een tiental gemeenten zit, naast een provincie en waterschap, in het certificeringsproces en behalen begin 2019 een certificaat. Het Ministerie van I&W is begin 2018 naar niveau 4 gestegen.

Uit onze jaarlijkse monitor blijkt dat inmiddels meer dan 100 opdrachtgevers de Ladder gebruiken bij aanbestedingen en niet alleen meer in de Grond- Weg en Waterbouw. Daarnaast neemt ook het aantal gecertificeerde organisaties toe die niets met aanbestedingen te maken hebben en gewoon op zoek zijn naar een goed CO₂-managementsysteem of naar een manier om aan de EED wetgeving te voldoen. In het totaal zijn er bijna 900 certificaten afgegeven. Daaronder vallen ruim 3.000 bedrijven.

SKAO heeft het afgelopen jaar nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de rol van een CO₂-managementsysteem in het Klimaatakkoord, tot op heden zonder tastbaar resultaat. Het Ontwerp voor een Klimaatakkoord biedt echter een groot aantal aanknopingspunten voor de CO₂-Prestatieladder als aanbestedingsinstrument, CO₂-managementsysteem en monitoringsinstrument.

2018 was tenslotte voor SKAO het jaar van de afronding van het project 'Op weg naar een klimaatneutrale infra' en het communiceren van de resultaten naar de praktijk. SKAO heeft in 2018 dus veel aandacht besteed aan scenario's richting een klimaatneutrale infrastructuur o.a. met een grote innovatiebijeenkomst in juni 2018. In het kader van de uitwerking van de aanpak voor meer onderscheidend vermogen is het eerste aanbestedingsinstrument voor duurzaam asfalt af en is de dialoog op projecten in de praktijk getest.

Bovenstaande is allemaal gebeurt naast de kerntaak van de SKAO, het schemabeheer. In 2018 is een start gemaakt met de doorontwikkeling naar Handboek 3.1. Deze moet in het najaar van 2019 verschijnen.

Corporate communicatie

Het HIER klimaatbureau blijft herkenbaar en relevant als de partij die een brede groep mensen en bedrijven betreft bij het oplossen van het klimaatprobleem. HIER.nu en onze sociale media bieden luchtige laagdrempelige content om iets te doen voor het klimaat. HIER.nu stevent af op een verdubbeling van het aantal bezoekers: van 25.000 bezoekers per maand vorig jaar naar 50.000 bezoekers per maand eind dit jaar. Hiermee bewijzen we dat we relevant en aantrekkelijk zijn als die weet wat mensen beweegt.

De tweede Climate Comedy Night was wederom een groot succes. De Stadsschouwburg was opnieuw uitverkocht. Met dit evenement heeft HIER twee keer op rij een moment in het jaar gecreëerd waarop we even lachen om het klimaat, onszelf en het probleem bespiegelen en daarna weer vol goede moed verder gaan. We hebben daarnaast afgelopen jaar publicitair heel goed gescoord met de Climate Comedy Night: de presentatrice van de avond en weervrouw Helga van Leur en de cabaretier Hans Dorresteijn waren te gast bij Pauw. Op alle Radiozenders van de publieke omroep is vooraf en/of achteraf aandacht besteed aan het evenement.

Eind 2018 hebben we een start gemaakt met het herbepalen van onze identiteit. Een duidelijke identiteit is richtinggevend voor de organisatie en geeft eenduidige herkenbaarheid naar buiten toe. In 2019 gaan we hiermee verder.

Maatschappelijk debat

In 2018 heeft HIER zich opgeworpen als architect van de “participatiecoalitie”. Burgerparticipatie kan een belangrijke impuls krijgen in de uitvoering van het Klimaatakkoord wanneer de *participatiecoalitie* bestaande uit HIER klimaatbureau, Buurkracht, De Natuur- en Milieufederaties, EnergieSamen, LSA bewoners, de energieloketten en bestaande provinciale samenwerkingsverbanden ervoor zorgen dat de komende jaren een groeiend aantal bottom-up initiatieven ontstaan die de aardgastransitie in de wijken en de realisatie van duurzame energiebronnen versnellen. Hierbij kan worden voortgebouwd op de bestaande programma’s van deze organisaties, die een landelijk dekkend netwerk hebben.

Op 21 december bleek de participatiecoalitie zich een mooie rol in het Ontwerp voor een Klimaatakkoord te hebben verworven binnen de Gebouwde Omgeving en de RES.

Organisatie

De organisatie heeft per 1 november een nieuwe directie: Gijs Termeer en Eva van der Weiden. Sible Schöne is per 1 november afgetreden als directeur en voor 20 uur in dienst als adviseur van HIER. Annemiek Lauwerijssen volgt Gijs Termeer op als teamleider SKAO. Gijs Termeer heeft de rol van de voormalig directeur overgenomen als directeur/dagelijks bestuurder bij SKAO.

De teams van HIER opgewekt en HIER verwarmt groeien in werkzaamheden naar elkaar toe. De programma’s zijn complementair aan elkaar en zijn daarom gaan samenwerken in één team. De programma’s HIER verwarmt en HIER opgewekt blijven beide bestaan maar zullen daar waar relevant integreren. HIER opgewekt blijft daarbij een aparte stichting. Katrien Prins is teamleider van het team HIER verwarmt en HIER opgewekt en neemt daarmee de taken van Eva van der Weiden als teamleider HIER verwarmt over.

Financiën

In 2018 heeft HIER zichzelf met de *participatiecoalitie* goed op de kaart gezet bij de ministeries EZK en BZK. Deze coalitie bestaat uit het HIER klimaatbureau (HIER opgewekt en HIER verwarmt), Buurkracht, De Natuur- en Milieufederaties, EnergieSamen, LSA bewoners, de energieloketten en bestaande provinciale samenwerkingsverbanden zijn we als HIER (verwarmt en opgewekt gezamenlijk). De coalitie heeft een aanbod ontwikkeld voor burgerparticipatie in de energietransitie. Voor deze coalitie is in december 2018 2,5 miljoen euro voor 2019 toegezegd vanuit genoemde ministeries. Hoeveel daarvan ten bate van HIER is, wordt in Q1 van 2019 bepaald.

Daarnaast heeft het HIER klimaatbureau in 2018 een aanvraag gedaan om beneficiënt te worden van de Nationale Postcode Loterij. Ten tijde van het opmaken van dit verslag weten we dat HIER geen beneficiënt wordt, maar wel een eenmalige schenking zal ontvangen in 2019.

De bestemmingsreserve programmering is in 2018 gedaald van € 408.965 naar € 390.421. De inkomsten uit met name bedrijven waren lager dan begroot, daarom is er ook aan de uitgavenkant bezuinigd om de daling in de bestemmingsreserve te minimaliseren.

Stichting HIER Klimaatbureau te Utrecht

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(na voorstel resultaatbestemming)

Activa	<i>31 december 2018</i>	<i>31 december 2017</i>
(in euro's)		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	16.720	18.352
Vlottende activa		
Vorderingen	68.433	66.011
Effecten	373.654	363.546
Liquide middelen	486.742	777.168
Totaal activa	<u>945.549</u>	<u>1.225.077</u>
Passiva		
Vastgelegd vermogen	740.421	758.965
Schulden op korte termijn	205.128	466.112
Totaal passiva	<u>945.549</u>	<u>1.225.077</u>

Stichting HIER Klimaatbureau te Utrecht

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018

	<i>Begroting 2018</i>	<i>Werkelijk 2018</i>	<i>Werkelijk 2017</i>
(in euro's)			
Baten			
Aandeel acties derden	722.007	299.395	362.534
Subsidies Overheden	0	11.810	72.708
Overige bijdragen en verkopen	968.900	993.297	1.081.472
Financiële baten en lasten	11.500	12.248	-16.284
Totaal Baten	<u>1.702.407</u>	<u>1.316.750</u>	<u>1.500.430</u>
Lasten			
Lasten uit hoofde van de doelstelling	618.019	207.557	375.302
Kosten eigen organisatie	1.181.500	1.127.737	1.064.893
Totaal kosten	<u>1.799.519</u>	<u>1.335.294</u>	<u>1.440.195</u>
Resultaat voor vennootschapsbelasting	-97.112	-18.544	60.235
Vennootschapsbelasting	0	0	-34.800
Resultaat	<u><u>-97.112</u></u>	<u><u>-18.544</u></u>	<u><u>25.435</u></u>
Bestemming resultaat			
Toevoeging (+) / Onttrekking (-) aan bestemmingsreserve programma		<u><u>-18.544</u></u>	<u><u>25.435</u></u>

Toelichting op de balans per 31 december 2018

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

(in euro's)

	31-12-2018	31-12-2017
Aanschafwaarde	52.673	46.863
Afschrijvingen	-35.953	-28.511
Boekwaarde	<u>16.720</u>	<u>18.352</u>

Vlottende activa

Vorderingen

Debiteuren	10.466	10.512
Overige vorderingen en vooruitbetaalde kosten	57.967	55.499
	<u>68.433</u>	<u>66.011</u>

Liquide middelen

Van Lanschot 069.93.62.059	101.134	291.101
Van Lanschot 201.09.58.462	347.767	347.762
Van Lanschot 201.09.58.470	29.302	129.301
Van Lanschot 022.66.15.340	-68	-230
Van Lanschot beleggingsrekening	4.563	3.570
Rabobank 1636.71.753	3.794	4.100
Kas	250	1.564
	<u>486.742</u>	<u>777.168</u>

Passiva

Vastgelegd vermogen

Het vermogen van de stichting wordt gevormd door aan de stichting toegekende gelden, projectsubsidies, eventuele participatievergoeding, alsmede andere verkrijgingen.

Het gepresenteerde eigen vermogen heeft als bestemming het realiseren van communicatie-activiteiten en campagnes die:

- kennis en begrip bevorderen in de samenleving met betrekking tot de oorzaken, gevolgen en urgentie van klimaatverandering;
- concrete, structurele, positieve attitude- en/of gedragsverandering bevorderen die bijdraagt aan de oplossing van het klimaatprobleem;
- het bevorderen van de zichtbaarheid, beschikbaarheid en aantrekkelijkheid van hiervoor geschikte producten en diensten alsmede de promotie daarvan.

Bestemmingsreserves

	31-12-2018	31-12-2017
<i>(in euro's)</i>		
Bestemmingsreserve programmering	390.421	408.965
Bestemmingsreserve continuïteit	350.000	350.000
	<u>740.421</u>	<u>758.965</u>

Schulden op korte termijn

Crediteuren	38.844	100.863
Vennootschapsbelasting	0	34.132
Omzetbelasting	47.874	49.709
Loonheffing	21.376	23.331
Vooruit ontvangen	29.354	84.363
Nog te betalen kosten	67.680	173.714
	<u>205.128</u>	<u>466.112</u>

2.4.6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurverplichting

De stichting is met ingang van 2014 gehuisvest in een pand gelegen aan de Zuilenstraat te Utrecht.

De jaarhuur bedraagt in aanvang € 30.000 en wordt jaarlijks per 1 juni geïndexeerd. Het contract loopt tot 1 mei 2019 maar wordt per die datum verlengd met 5 jaar.

Vanaf februari 2017 is een extra ruimte gehuurd (7c), jaarbedrag € 17.400. De huur loopt tot en met maart 2019. De huur is telkens per jaar opzegbaar met een opzegtermijn van 3 maanden.

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2018

Baten

Aandeel acties derden

2018 2017

(in euro's)

Bijdragen deelnemende organisaties	299.395	362.534
------------------------------------	---------	---------

Bijdragen deelnemende organisaties

Klimaatstraatfeest 9	0	70.921
Klimaatstraatfeest 10	67.342	52.652
HIER Verwarmt/Wijken zonder aardgas	130.475	112.667
COOX	74.970	99.496
ClimateComedyNight	24.194	23.523
Overige	2.414	3.275
	299.395	362.534

Subsidies overheden

Rijksdienst voor ondernemend Nederland	11.810	72.708
--	--------	--------

Subsidie per project

Stemproject Doorontwikkeling en opschalen Aanpak Energiebesparing	7.810	47.327
Stemproject Verduurzaming loyaliteitsprogramma's	4.000	25.381
	11.810	72.708

Overige bijdragen en verkopen

Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen	573.042	560.000
Hier opgewekt	420.255	508.999
Endorsement / partnership	0	12.473
	993.297	1.081.472

Financiële baten en lasten

Rente bank	0	378
Dividenduitkeringen	3.309	2.648
Koersresultaat effecten	13.423	-14.732
Kosten effecten	-4.484	-4.578
	12.248	-16.284

Stichting HIER Klimaatbureau te Utrecht

Lasten

Lasten uit hoofde van de doelstelling

	2018	2017
<i>(in euro's)</i>		
Klimaatstraatfeest 9	0	40.827
Klimaatstraatfeest 10	23.866	28.208
Corporate communicatie	10.379	16.152
COOX	7.233	154.024
HIER opgewekt	4.221	24.660
HIER Verwarmt/Wijken zonder aardgas	47.899	44.298
HIER Verwarmt de GAME	59.533	0
Hier Kanalen inclusief groene stroom	2.135	0
Stemprojecten	3.484	13.118
ClimateComedyNight/Klimaatborrel	45.788	32.148
Overigen	3.019	21.867
	<u>207.557</u>	<u>375.302</u>

Kosten eigen organisatie

Personeel	935.401	896.910
Huisvesting en kantoorkosten	192.336	167.983
	<u>1.127.737</u>	<u>1.064.893</u>

Personeelskosten

Bruto loon	647.949	674.734
Uitzendkrachten	32.530	6.211
Sociale lasten en pensioenkosten	198.174	164.726
Overige personeelskosten	56.748	51.239
	<u>935.401</u>	<u>896.910</u>

Bruto loon

Bruto loon	684.696	706.027
Uitkering	-36.747	-31.293
	<u>647.949</u>	<u>674.734</u>

Er zijn in het boekjaar, gebaseerd op het aantal SVW-dagen, 16 personen in dienst van de onderneming (voorgaand boekjaar 17).

De directie en personeel worden bezoldigd volgens een beloningsstaffel. Directie (en medewerkers) van HIER vallen niet onder een CAO.

Het salaris van directeur S. Schöne bedraagt in 2018 (tot november) € 65.290.

Vanaf november vormen G. Vermeer en E. van der Weiden de directie. De bezoldiging over de laatste 2 maanden bedraagt ca € 15.000.

Sociale lasten en pensioenkosten

	2018	2017
<i>(in euro's)</i>		
Sociale lasten	129.505	122.996
Ziekteverzuimverzekering	23.476	15.400
Pensioenkosten	45.193	26.330
	<u>198.174</u>	<u>164.726</u>

Stichting HIER Klimaatbureau te Utrecht

Overige personeelskosten

	2018	2017
(in euro's)		
Arbo	681	1.515
Reiskosten	20.614	24.474
Opleiding	9.633	12.044
Overige	25.820	13.206
	<u>56.748</u>	<u>51.239</u>

Huisvesting en kantoorkosten

Huur	50.045	47.810
Overige huisvestingskosten	13.006	11.757
Representatie en relatiegeschenken	1.469	2.218
Administratiekosten	44.478	36.041
Accountantskosten	13.399	15.332
Advieskosten	6.960	6.015
Kantoorbenodigdheden en drukwerk	3.403	3.745
Internet en overige automatiseringskosten	24.175	15.847
Niet aftrekbare BTW	0	5.163
Afschrijvingen	7.442	7.978
Overige kantoorkosten	27.959	16.077
	<u>192.336</u>	<u>167.983</u>